

Rune Larsson

KOLBÄCK - MIN HEMBYGD

Barnhemmet

**KOLBÄCKS
HEMBYGDSFÖRENING**

Barnhemmet i Kolbäck.

Hur var det att bo på barnhemmet under 1930-talet? Vi har minnesanteckningar från Anna-Stina, som kom dit som 2 åring 1934 och bodde där till 1946 då hon slutade folkskolan.

Anna-Stina kom från V. Skedvi. Hennes mor var sjuk och pappan omkom i en olycka.

Här följer ett utdrag ur hennes berättelse.

Det var 24 barn på hemmet från två till 14 år. Personalen bestod av fyra personer. Där fanns en föreståndare, en kokerska, en barnsköterska och ett biträde.

Sovsalarna var för 6 barn, flickor och pojkar var för sig. Där fanns järnsängar med hårda madrasser, inget nattduksbord, jag minns det som ett mycket kallt rum. I ena änden stod en rad pottor uppställda. Jag minns inte att vi hade någon plats för personliga ägodelar, kan inte minnas att jag hade några heller.

Kvällsbönen var obligatorisk innan lyset släcktes kl. 17.30, sommar som vinter. Personalen utom "vakten" slutade kl. 18.00. uppstigning kl. 06.30.

Måltidsmenyn var stående välling till frukost och gröt till kvällsmat. Middagen var vanlig husmanskost, och vi fick aldrig bestämma hur mycket vi ville ha. Av kvällsgröten måste alla äta 2 portioner. Varje barn hade sin matplats, personalen åt inte med barnen, de matade de små barnen och jag har skrämmande minnen av tvångsmatning av 2-åringar som kräktes och fasthölls till de åt!

Godis och sötsaker förekom inte. Ibland lyckades vi ta oss in i källarförrådet. Där förvarades bitsocker i stora lådor. Vi stal och lade under kudden till kvällen. Samma gällde frukt, om vi inte pallade på vägen hem från skolan. Mycket få besök av anhöriga förekom men jag kan inte minnas att vi fick något godis då heller.

Fickpengar fick vi inga. Jag ägde inte ett öre under mina 12 år på barnhemmet.

Hygienen var det nog lite si och så med. Vanlig tvättning i handfat, bad en gång i veckan, med 24 barn tog det flera timmar. Saltvatten användes som tandkräm.

Sjukdomar förekom säkert men jag var ett friskt barn och kunde vara avundsjuk på klena barn som doktorn undersökte (brydde sig om). Ingen särskild omsorg om ett sjukt barn förekom, inte från oss andra barn heller vad jag minns. Inte ens en teckning till den sjuke, det fanns inga papper och kriterier som vi fick använda.

De leksaker som fanns var stora klumpiga klossar att bygga med. I linneförrådet fanns en docka och en docksäng. Den stod där bara. Ingen fick leka med den. Ibland fick man titta på den när personalen var där inne och hämtade rena lakan. Några kramdjur förekom inte. Utomhus lekte vi väl som andra barn.

Vad klädseln beträffar skilde vi oss verkligen från andra barn. Vi ärvde kläder från tidigare barn. Livstycke och strumpor av ylle, som oftast var så korta efter tvätt att det blev en glipa mellan strumpa och underbyxor, mycket kallt på vintern. Långbyxor på flickor var otänkbart. Höga kängor både sommar och vinter, omsulade skor, som ofta var mycket slitna inuti efter många års användning. De passade dåligt också oftast för stora eller för små. Vid vår konfirmation bekostade barnhemmet vit klänning och vita vantar, pojkarna fick kostym.

Stor vikt lades vid att vi passade tiderna, annars blev det bestraffning. Ingen kompisliknande relation till personalen förekom. Samma regler gällde för alla oavsett ålder.

Barnens födelsedagar firades inte. Jag fick lära mig som vuxen när jag var född.

Julen däremot var spännande. Inte så att vi fick en mängd paket utan mer förberedelserna, en stor fin gran, jultomte och julfest med dans kring granen där inbjudna gäster fanns med, styrelseordförande m.fl. Julklapparna bestod alltid av kläder av något slag, aldrig leksaker. De som hade anhöriga fick ibland besök. Jag minns att jag var väldigt avundsjuk på den som fick besök, själv fick jag inga. För min del visste jag inte om att jag var syster till tre andra barn på hemmet. De var äldre än jag och först som vuxen fick jag klarhet i detta.

Trots denna barndom gick det bra för Anna-Stina. Hon flyttade till Örebro, utbildade sig till fritidsledare, gifte sig och fick 2 barn. Anna-Stina avled i sept. 1999.